Հավելված
ՀՀ կառավարության 2012 թ.
դեկտեմբերի 20-ի նիստի N 51
արձանագրային որոշման

European Union

Empowered lives.
Resilient nations.

ՄԱԿ-ի Զարգացման Ծրագիր

Երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն Ծրագրի Փաստաթուղթ

Ծրագրի անվանումը	***“Վրաստանի և Հայաստանի Հանրապետության սահմանին գտնվող “Բավրա” և “Նինոծմինդա” պետական սահմանի անցման կետերի սահմանների կառավարման կարողությունների զարգացում” Ծրագիր:***
ՄԱԿ-ի Զարգացման աջակցության ծրագրի (ՄԱԿԶԱԾ) Արդյունք թիվ 2	Պետության հաշվետվողականությունը բարելավելու, կառուցակարգերի և կարողությունների զարգացումը խթանելու և հանրության մասնակցությունն ընդլայնելու միջոցով կամրապնդվի ժողովրդավարական կառավարումը:
ՄԱԶԾ Համագործակցության ծրագրի (ՀԾ) նպատակային ցուցանիշ 2.1	Կենտրոնական և ոչ կենտրոնական մակարդակներում ենթակառուցվածքների և կառուցակարգերի բարելավման հաշվին ապահովված կլինի մարդու իրավունքների պաշտպանության շարունակական աճը:
ՀԾ նպատակային ցուցանիշ 2.1.4	Պետական մարմինների՝ պետական սահմանի և միգրացիայի վերահսկողության, թրաֆիքինգի դեմ պայքարի և մարդու իրավունքների արդյունավետ պաշտպանության կարողությունները զարգացած կլինեն:
Իրականացնող գործընկեր.	ՄԱԿ-ի Զարգացման Ծրագիր

Ընդհանուր նպատակը.

Ծրագրի ընդհանուր նպատակն է հայ-վրացական պետական սահմանի “Բավրա” և “Նինոծմինդա” անցման կետերում ներդնել սահմանների համալիր կառավարման եվրոպական չափանիշներ, որն ուղղված կլինի միջազգային առևտրի և տարանցիկ փոխադրումների խթանմանը, ինչպես նաև մարդկանց միջսահմանային շարժի հեշտացմանը:

Հատուկ նպատակները.

- ԵՄ չափանիշներին համապատասխանող ՍՀԿ համակարգի ներդնում «Բավրա» և «Նինոծմինդա» ՊՍԱԿ-ներում;
- Միջսահմանային համագործակցության ամրապնդում ԵՄ ՍՀԿ (սահմանների համալիր կառավարման) չափանիշներին համապատասխան;
- Պետական սահմանի կառավարման մարմինների աշխատանքների թափանցիկության և հաշվետվողականության մակարդակի բարձրացում:

Ծանուցում. Այս Ծրագիրը սերտորեն կապված է “ՀՀ Բագրատաշեն, Բավրա և Գոգավան ՊՍԱԿ-ների արդիականացում” Ծրագրի հետ և կօժանդակի Բավրա ՊՍԱԿ-ի գազաֆիկացման, էլեկտրաֆիկացման և օպտիկական մանրաթելային մալուխի տեղադրման աշխատանքներին, SS և անվտանգության համակարգերի ու սարքավորումների ձեռքբերմանը):

Ծրագրի ժամկետը՝ 2012-2013 Ատլասում Ծրագրի համարը: 00068950 Մեկնարկի օրը՝ 2012թ. դեկտեմբեր Ավարտի հաշվարկային օրը՝ 2013թ. հոկտեմբեր Ծրագրի գնահատման հանձնաժողովի հանդիպման օրը՝ 2013թ. նոյեմբերի 20 Իրականացման եղանակը՝ Ուղղակի՝ ՄԱԶԾ կողմից	Ընդհանուր անհրաժեշտ գումարի չափը՝ 1,675,000 Եվրո կամ 2,169,689.03 ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ Հատկացված գումարները՝ ՄԱԶԾ՝-- Այլ՝ ԵՄ դրամաշնորհ՝ 1,675,000 Եվրո կամ 2,169,689.03 ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ Կառավարություն՝ -- Ներդրում բնեղենով՝ -- ***Ծանուցում Կիրառվել է 2012 թ. նոյեմբեր ամսվա ՄԱԿ-ի արտարժույթի փոխարժեքը՝ 1եվրո = 0.772ԱՄՆ դոլար***

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ-ի նախագահ՝ Գագիկ Խաչատրյան

____

ՀՀ-ում ՄԱԶԾ մշտական ներկայացուցչի ժ.պ.՝ Պատրիս Կոր Բիզո __________________
“____”___________2012

Բովանդակություն

Իրավիճակի վերլուծությունը 3
ՍՀԿ ոլորտում Հայաստանի և Վրաստանի միջև միջսահմանային համագործակցությունը ...5
<Բավրա> և <Նինոծմինդա> պետական սահմանի անցման կետեր (ՊՍԱԿ)...................... 6
Ռազմավարությունը...7
Շահառու մարմինները և թիրախ խմբերը..8
Ծրագրի ընդհանուր և հատուկ նպատակները...9
Կառավարումն ու կազմակերպչական կառուցվածքը...11
Արդյունքների և ֆինանսական միջոցների աղյուսակը..14
Նախատեսվող գործակցություն...34
Ծրագրի մոնիտորինգը և գնահատումը..35
Իրավական նշանակություն ունեցող հարցերը 36

Իրավիճակի վերլուծությունը

Համաձայն Հայաստան - Եվրոպական Միություն հարևանության քաղաքականության գործողությունների ծրագրի, Հայաստանի Հանրապետությունը պարտավորվել է Հարավային Կովկասում սահմանային կառավարման ոլորտում բարձրացնել համագործակցությունը և եվրոպական չափանիշներին համապատասխան հատկապես զարգացնել միջգերատեսչական համագործակցությունը սահմանների կառավարման մարմինների միջև: 2012 թվականի փետրվարի 12 -ին, ՀՀ ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղարի նախագահությամբ ստեղծվել է միջգերատեսչական աշխատանքային խումբ, որի կազմում ներառված են պետական սահմանի կառավարման ոլորտի համար պատասխանատու բոլոր մարմինների բարձրաստիճան ղեկավարները:

ԵՄ - ի կողմից ֆինանսավորվող և ՄԱԶԾ կողմից իրականացվող Հարավային Կովկասում սահմանների համալիր կառավարման ծրագիրը (ՀԿՍՀԿ) աջակցել է ՀՀ ազգային անվտանգության խորհրդին (ԱԱԽ) մշակել Հայաստանի Հանրապետության սահմանային անվտանգության ապահովման և պետական սահմանի համալիր կառավարման ռազմավարության նախագիծը, որն ընդունվել է ՀՀ նախագահի կարգադրությամբ 2010 թվականի նոյեմբերի 3-ին: Ռազմավարությունը իրավական հիմքեր է սահմանում պետական սահմանի համալիր կառավարման միջազգային և ԵՄ չափանիշների կիրառման համար և նպաստում, որպեսզի միջազգային լավագույն փորձը ներդրվի Հայաստանի իրավական համակարգում՝ ուղղված Հայաստանի պետական սահմանի կառավարման համակարգերի բարելավմանը, հարևան երկրների և միջազգային գործընկերների հետ համագործակցության զարգացմանը, ինչպես նաև անձանց և ապրանքների միջսահմանային շարժի խթանմանը, որն իր հերթին նպաստում է Հարավային Կովկասում սահմանային անվտանգության ապահովմանը և կայունության ամրապնդմանը:

ՀԿՍՀԿ ծրագիրը աջակցել է նաև Հայաստանի կառավարությունը մշակել Հայաստանի Հանրապետության սահմանային անվտանգության ապահովման և պետական սահմանի համալիր կառավարման ռազմավարությունը իրականացման 2011-2015 միջոցառումների ծրագիրը և ժամանակացույցը, որն ընդունվել է 2011 թ. ապրիլի 21 - ին Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ: ՍՀԿ (սահմանների համալիր կառավարում) միջոցառումների ծրագրում թվարկված գործողություններն ուղղված են 'Մեկ Կանգառ' կամ 'Մեկ Պատուհան' սկզբունքի համապարփակ իրականացմանը, որը կնպաստի անձանց և ապրանքների օրինական ու ազատ տեղաշարժին, որը կնպաստի երկրի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը: Միջոցառման ծրագրի հիման վրա անհրաժեշտ կլինի քննարկել սահմանի կառավարման մարմինների գործառույթների և դերակատարության բարելավման հարցը, որպեսզի վերացվեն գործառույթների կրկնությունները, անհարկի կրկնակի ստուգումներն ու վերահսկողությունը: Սույն Ծրագրի գործողությունները փոխկապակցված կլինեն վերոհիշյալ կառավարության որոշմամբ հաստատված ժամանակացույցի միջոցառումների հետ:

Սահմանային անցակետերում ՍՀԿ նոր ընթացակարգեր ներդնելու համար անհրաժեշտ է մեծածավալ աշխատանքներ իրականացնել ուղղված Հայաստանի ներկայիս սահմանի անցման կետերի ենթակառուցվածքների արդիականացմանը: ՀՀ կառավարությունը կարևորում է Բավրայի, Բագրատաշենի, Գոգավան ՊՍԱԿ-ների

արդիականացումը, ենթակառուցվածքների նորացման ծրագրի ներքո, որը կիրականացվի ՄԱԶԾ – ի կողմից: Այդ ծրագրի իրականացման համար, բացի ՄԱԶԾ-ի և Եվրոպական հանձնաժողովի կողմից հատկացվող ֆինանսավորումից, ՀՀ կառավարությունը բանակցությունների մեջ է գտնվել Եվրոպական ներդրումային բանկի (EIB), Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի (EBRD) և Հարևանության ներդրումային գործիք (NIF) հիմնադրամի հետ՝ վարկեր և դրամաշնորհներ ստանալու նպատակով:

2011 թվականի սեպտեմբերի 16-ին, “Բագրատաշեն, Բավրա և Գոգավան ՊՍԱԿ-ների արդիականացման” (MBBG կամ ԲԲԳԱ) Ծրագրի նախատեսվող մեկնարկի հետ կապված մամուլի ասուլիսի ժամանակ ՀՀ Ազգային անվտանգության խորհրդի (ԱԱԽ) քարտուղար, պարոն Արթուր Բաղդասարյանը հանդես է եկել այն հայտարարությամբ, որ ի լրումն նոր հասարակական ենթակառուցվածքների, սարքավորումների և ՍՀԿ ընթացակարգերի, պետք է բարձրացվի հանրության վստահությունը սահմանային գերատեսչությունների կողմից մատուցված հաշվետվողական, թափանցիկ ծառայությունների նկատմամբ:

Հայաստանում կոռուպցիայի մասին ընկալումները, որքանով որ դրանք համապատասխանում են իրականությանը, շարունակում են վնասել երկրի միջազգային հեղինակությանը, զսպում օտարերկրյա ներդրումները և խոչընդոտում անդրսահմանային առևտրում փոքր և միջին ձեռնարկությունների ներգրավվմանը: Միևնույն ժամանակ, սահմանների կառավարման հարցերում եվրոպական մոտեցումը պահանջում է սահմանային գերատեսչությունների մշակութային մտածելակերպը տեղաշարժել դեպի հանրությանը ծառայություններ մատուցելու փիլիսոփայությանը: Ծրագիրը կաջակցի սահմանային գերատեսչություններին բարեփոխել կադրային /մարդկային ռեսուրսների/ կառավարումը, ինչպես նաև բարձրացնել հաշվետվողականության, թափանցիկության և ամբողջականության չափանիշները կապված մասնագիտական վարքի և հանրության հետ փոխգործակցության հետ:

ԲԲԳԱ Ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել երեք ՊՍԱԿ-ների ամբողջական արդիականացում, սակայն այդ Ծրագիրը չի նախատեսում շինարարական հրապարակից դուրս գտնվող նոր ինժեներական ենթակառուցվածքների (գազ, էլեկտրականություն, օպտիկամանրաթելային մալուխներ) տեղադրում, որի համար լրացուցիչ օժանդակություն է պահանջվում: “Վրաստանի և Հայաստանի Հանրապետության սահմանին գտնվող “Բավրա” և “Նինոծմինդա” պետական սահմանի անցման կետերի սահմանների կառավարման կարողությունների զարգացում” Ծրագրի ֆինանսավորմամբ կիրականացվեն այդ ենթակառուցվածքների կառուցապատման աշխատանքները, ինչպես նաև Բավրա ՊՍԱԿ-ի նախնական էսքիզային նախագծերով նախատեսված դիրքից Հայաստան Վրաստան մայրուղուց շուրջ 150 մետր դեպի ձախ տեղափոխելու հետ կապված լրացուցիչ ինժեներական խորհրդատավական ծառայությունների մատուցման և բարձրավոլտ էլեկտրական սյուների տեղափոխման աշխատանքները: Բացի այդ, ինչպես կենտրոնական մակարդակում (ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ կամ ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ), այնպես էլ տեղական մակարդակում (պետական սահմանի անցման կետերում), այդ թվում Բավրա ՊՍԱԿ-ի սահմանային ծառայությունների կարիքների համար ձեռք կբերվեն անհրաժեշտ սարքավորումներ և Տեղեկատվական Տեխնոլոգիական համակարգեր, որոնք կնպաստեն ռիսկերի կառավարման և մոնիտորինգային աշխատանքների իրականացմանը, ինչպես նաև կկազմակերպվեն համապատասխան դասընթացներ՝ այդ սարքավորումներն ու համակարգերը օգտագործելու համար: Ինչպես և

ԲԲԳԱ Ծրագրի դեպքում, այս Ծրագրի իրականացման դեպքում նույնպես, նախքան գնումների գործընթացը սկսելը, ՄԱԶԾ-ն պետք է ստանա ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ-ի, ինչպես նաև անհրաժեշտության դեպքում Ծրագրի համապատասխան այլ շահառուների գրավոր համաձայնությունը՝ ձեռքբերվելիք տարբեր նյութերի, ապրանքների, սարքավորումների և ծրագրային ապահովման միջոցների տեխնիկական նկարագրությունների վերաբերյալ՝ նպատակ ունենալով ապահովել դրանց համատեղելիությունը ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ-ի և շահառուների տնօրինման տակ գտնվող և նրանց կողմից օգտագործվող համապատասխան առկա ապրանքների հետ:

Գազի, էլեկտրականության, օպտիկամանրաթելային մալուխային համակարգերի տեղադրման հետ կապված տեխնիկական նկարագրերը կազմելիս, ՀՀ կառավարությունը հնարավորություն կունենա մասնակցել սահմանամերձ համայնքներին մատուցվող ծառայությունների բարելավմանը, որը կնպաստի համեմատաբար աղքատ շրջանների սոցիալ - տնտեսական զարգացմանը և դրական բնապահպանական ազդեցություն կարող է ունենալ: Շիրակի մարզի համայնքների գազաֆիկացումը, կարող է փոխարինել կամ նվազեցնել տների և շենքերի ջեռուցման համար պահանջվող վառելափայտի ծախսը և ապահովել էկոլոգիապես ավելի մաքուր վառելանյութ, ինչպես նաև նպաստել տեղական գյուղատնտեսական արդյունաբերության զարգացմանը:

2012 թվականի սեպտեմբերի 1-ից ՄԱԶԾ-ն իրականացնում է “Բագրատաշեն, Բավրա և Գոգավան պետական սահմանի անցման կետերի արդիականացում” Ծրագիրը (ԲԲԳԱ): ԲԲԳԱ Ծրագիրը սահմանային և ճանապարհային ենթակառուցվածքների վերանորոգման, սահմանների կառավարման ոլորտի աշխատակիցների կարողությունների զարգացմանն ուղղված աշխատանքների համակարգման համընդհանուր Ծրագիր է: ԲԲԳԱ Ծրագիրը ֆինանսավորվում է ՀՀ կառավարության կողմից՝ Եվրոպական Ներդրումային Բանկի (30.316 միլիոն Եվրո) տրամադրված վարկի, Հարևանության Ներդրումային Գործիք հիմնադրամի (12 միլիոն Եվրո) և ՄԱԶԾ-ի կողմից (800,000 Եվրո) տրամադրված դրամաշնորհների միջոցով: Բացի այդ, Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկը ֆինանսավորում է Բագրատաշեն կամուրջի շինարարությունը(10.3 միլիոն Եվրո), որը նույնպես հանդիսանում է սահմանային ենթակառուցվածքների արդիականացման համընդհանուր ծրագրի ինտեգրալ մասը և իրականացվում է ՀՀ տրանսպորտի Կապի Նախարարության ԾԻԳ-ի կողմից:

ՍՀԿ ոլորտում Հայաստանի և Վրաստանի միջև միջսահմանային համագործակցությունը

Մոտ 10 տարի տևած բանակցությունների արդյունքում, 2011թվականի նոյեմբերի 29-ին ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ և Վրաստանի ներքին գործերի նախարարության միջև ստորագրվեց սահմանային համագործակցության մասին համաձայնագիրը: Համաձայնագրով սահմանվեցին երկու երկրների միջև սահմանային անվտանգության ամրապնդման հարցում համալիր մոտեցման կիրառման համընդհանուր իրավական հիմքերը:

Այժմ այդ Համաձայնագիրը կյանքի կոչելու համար անհրաժեշտ է համապատասխան օժանդակություն: Անհրաժեշտ են լրացուցիչ երկկողմ համաձայնագրեր, մասնավորապես՝

տեղեկատվության փոխանակման, համատեղ գործողությունների, ՊՍԱԿ-ներում, այդ թվում՝ "Բավրա" և "Նինոծմինդա" ՊՍԱԿ-ներում, սարքավորումների համատեղ օգտագործման ոլորտում, ինչպես նաև երկու երկրների կողմից համապատասխան օրենսդրական ակտերի, կանոնակարգերի և ստանդարտ գործառնական ընթացակարգերի մշակում և ընդունում: Անհրաժեշտ կլինի մշակել և կիրառության մեջ մտցնել սահմանային ներկայացուցիչների, ինչպես նաև երկկողմ կապի սպաների պաշտոնների անձնագրերի նախագծերը: ՀԿՍՀԿ ծրագրի կողմից բազմիցս հրավիրվել է ՀՀ պետական մարմինների ուշադրությունը սահմանապահ և մաքսային մարմինների միջև երկկողմ համագործակցության հնարավոր ձևաչափերի ուսումնասիրման հարցին, և այդ աշխատանքները՝ միջսահմանային համագործակցության այլ աշխատակարգերի մշակման հետ միասին կշարունակվեն սույն փաստաթղթում ներկայացվող ծրագրի շրջանակներում:

Երկու երկրների մաքսային մարմինները նաև քննարկում են ՊՍԱԿ-ների համատեղ օգտագործման հնարավորությունը, որի դեպքում կվերացվի արտահանվող ապրանքների նկատմամբ մաքսային հսկողությունը արտահանման երկրում և կսահմանվի սահմանով տեղափոխվող ապրանքների միասնական մաքսային հսկողություն: Ակնկալվում է, որ ընթացակարգերի նման պարզեցմամբ, կշարունակվի մաքսային սահմանով ապրանքների և տարանցիկ ուղևորների անցման տևողության կրճատման գործընթացը: (տես ստորև բերված աղյուսակը):

Սահմանահատման ներկայիս և ակնկալվող սպասման ժամանակը

Բավրա ՊՍԱԿ	**Ներկայիս սպասման ժամանակը**	**Ակնկալվող սպասման ժամանակը**
- Հետիոտներ	Մինչև 15 րոպե	Մինչև 3 րոպե
- ավտոբուսի ուղևորներ (մինչև 30 հոգի)	Մինչև 45 րոպե	Մինչև 20 րոպե
- Ուղևորատար մեքենաներ	Մինչև 20 րոպե	Մինչև 5 րոպե
- Բեռնատարներ (դատարկ)	Մինչև 30 րոպե	Մինչև 10 րոպե
- Բեռնատարներ (բեռնված)	Մինչև 75 րոպե	Մինչև 25 րոպե

<Բավրա> և <Նինոծմինդա> պետական սահմանի անցման կետեր (ՊՍԱԿ)

Պետական սահմանի "Բավրա" և "Նինոծմինդա" անցման կետերը գտնվում են ՀՀ հյուսիսային և Վրաստանի հարավային սահմանին, ծովի մակարդակից 2.120 մ բարձրության վրա՝ Իրանը, Հայաստանը, Վրաստանն ու Թուրքիան կապող տրանսպորտային ուղու վրա: Տեղանքը լեռնային է, կլիման՝ ցուրտ, խստաշունչ և ձնառատ ձմեռներով: Հաճախակի են ուժգին քամիները, մառախուղը և ձնաբքերը:

Իրանի Իսլամական Հանրապետությունից և Թուրքիայի Հանրապետությունից "Բավրա" և "Նինոծմինդա" ՊՍԱԿ-ներով անցնող շարժի ծավալները կտրականապես կաճեն 2013թ. ամառվանից՝ ելնելով մի շարք գործոններից, որոնք են Վրաստանի իշխանությունների կողմից Նինոծմինդայի շրջանում նախատեսված ճանապարհային ենթակառուցվածքների

վերականգնման աշխատանքների ավարտը, "Նինոծմինդա" ՊՍԱԿ-ից ոչ հեռու վրաց-թուրքական պետական սահմանի "Քարծախի" ՊՍԱԿ-ի բացումը, ՀՀ կառավարության՝ սահմանային ենթակառուցվածքների ընդհանուր արդիականացման ծրագրում "Բավրա" ՊՍԱԿ տանող ճանապարհների վերանորոգումը: Հարկ է նաև նշել, որ միջսահմանային շարժի ծավալներն այս ՊՍԱԿ-ով աճել են դեռևս 2010 թ.-ից՝ վրացական կողմում ճանապարհային ենթակառուցվածքների վերանորոգման աշխատանքներն ավարտվելու հետ մեկտեղ:

Ուղևորների և տրանսպորտային հոսքերի աճի միտումները և կանխատեսումը (օրեկան միջինացված թվերը)

"Բավրա" և "Նինոծմինդա" ՊՍԱԿ-ներ	Տեսակ, միջինացված օրեկան շարժ		2008	2009	2010	2011	2015 (հեռ.)
	Անձինք	Վրաստանից՝ Հայաստան	565	649	828	904	2000
		Հայաստանից՝ Վրաստան	558	669	851	933	1800
	Տրանսպորտային միջոցներ (բոլոր տեսակների)	Վրաստանից՝ Հայաստան	141	159	181	200	600
		Հայաստանից՝ Վրաստան	141	166	185	205	500

"Բավրա" ՊՍԱԿ-ի ճանապարհային ենթակառուցվածքի ներկա անբարվոք վիճակի և սահմանի երկու կողմերում համապատասխան արդի սարքավորումների բացակայության պատճառով առկա է դեպի Իրան և Թուրքիա ու հակառակ ուղղությամբ, ինչպես նաև դեպի ԵՄ մարդկանց թրաֆիքինգի և ապրանքների ապօրինի տեղափոխման վտանգ:

Ռազմավարությունը

Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ռազմավարությունը հավանության է արժանացել ՀՀ Նախագահին առընթեր ազգային անվտանգության խորհրդի 2007թ. հունվարի 26-ի նիստում: ՀՀ ազգային անվտանգության ռազմավարությունը պետության, հասարակության և անհատի անվտանգության ապահովման, կայուն զարգացման, հայ ինքնության պահպանման պետական քաղաքականության համակարգ է: Այն իրականացվում է կենսագործունեության բոլոր ոլորտների համար ժողովրդավարական արժեքների համակարգի վրա հիմնված միասնական պետական քաղաքականության մշակման և իրագործման միջոցով:

Համաձայն ՀՀ ազգային անվտանգության ռազմավարության առաջին հոդվածի, Հայաստանի Հանրապետությունն ապահովում է իր տարածքային ամբողջականությունը, սահմանների անձեռնմխելիությունը, բնակչության ֆիզիկական գոյությունը:

Բացի այդ, Հայաստանի Հանրապետության կողմից Եվրամիության չափանիշների ընդունման և լավագույն փորձի ներդրման հանձնառությունը ենթադրում է սահմանների համալիր կառավարման ժամանակակից համակարգերի ստեղծում, որոնք կնպաստեն ապահովելու Հայաստանի Հանրապետության սահմանային անվտանգությունը, ինչպես նաև

սահմաններով անցնող անձանց ու ապրանքների հեշտացված շարժին: Որպես իր հանձնառությունների երաշխիք, ՀՀ նախագահի 2010թ. նոյեմբերի 3-ի կարգադրությամբ հաստատվել է ՀՀ սահմանային անվտանգության ապահովման և պետական սահմանի համալիր կառարման ռազմավարությունը: Այդ կարգադրության համաձայն, 2010 թ. փետրվարի 12-ին ՀՀ ազգային անվտանգության խորհրդի (ՀՀ ԱԱԽ) քարտուղարի ղեկավարությամբ ստեղծվեց միջգերատեսչական հանձնաժողով, որի կազմում ընդգրկվեցին պետական սահմանի կառավարման ոլորտի պետական բոլոր մարմինների՝ ՀՀ ԿԱ ազգային անվտանգության ծառայության (ԱԱԾ) սահմանապահ զորքերի, ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտեի մաքսային ծառայության, ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանության վիզաների և անձնագրերի վարչության, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայության, ՀՀ առողջապահության նախարարության պետական հիգիենիկ և հակահամաճարակային տեսչության բարձրաստիճան ներկայացուցիչները: ՀՀ ազգային անվտանգության խորհուրդն իր առանցքային դերն ունի սահմանների կառավարման ոլորտի բոլոր մարմինների աշխատանքների համակարգման և մոնիտորինգի հարցում:

Ծրագրի հիմնական շահառու մարմինները և թիրախ խմբերը

- **ՀՀ ազգային անվտանգության խորհուրդի աշխատակազմը** պատասխանատու է ՍՀԿ ոլորտում ազգային ռազմավարությունների և հայեցակարգերի մշակման համար: Բոլոր ռազմավարություններն առաջին հերթին պետք է հավանության արժանանան ՀՀ ԱԱԽ-ի կողմից:
- **ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ սահմանապահ զորքերն** իրականացնում են ՀՀ պետական սահմանի պահպանություն, ապահովում են պետական սահմանում ՀՀ անվտանգությունն ու անկախությունը, իրականացնում են սահմանային վերահսկողություն, պետական սահմանի ռեժիմի, սահմանային ռեժիմի և պետական սահմանի այնցման կետերի ռեժիմի պահպանություն:
- **ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտեն** պատասխանատու է մաքսային ձևակերպումների և մաքսանենգության դեմ պայքարի համար:
- **ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության սննդի անվտանգության պետական ծառայությունն** իրականացնում է ՀՀ պետական սահմանով տեղափոխվող կենդանի կենդանիների, սննդի և կենդանական ծագման արտադրանքի, կենդանական կերի, հավելումների, մանրէական կուլտուրաների, անասնաբուժական միջոցների, ինչպես նաև այնպիսի նյութերի և առարկաների նկատմամբ, որոնց միջոցով կարող են տեղափոխվել կենդանիների վարակների հարուցիչ մանրէներ:
- **ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանության անձնագրերի և վիզաների վարչությունը** պատասխանատու է ՀՀ պետական սահմանում ՀՀ մուտքի վիզաների տրամադրման համար:
- **Առողջապահության նախարարությունը** ՊՍԱԿ-ներում ներկայացված է սանիտարակարանտինային կետերի միջոցով: Դրանք իրականացնում են սանիտարակարանտինային հսկողություն, որն իրենից ներկայացնում է հիգիենիկ և հակահամաճարակային հսկողության հատուկ եղանակ:
- **Պետական սահմանը հատողները.** բեռնափոխադրող կազմակերպություններ, տրանսպորտային առաքողներ, տուրիստական գործակալություններ, ավտոբուսային

ուղևորություններ իրականացնող կազմակերպություններ և միջքազգային առևտրի ոլորտում գործող մասնագիտացված ընկերակցություններ:

Ծրագրի ընդհանուր և հատուկ նպատակները

<u>Ծրագրի ընդհանուր նպատակը</u> հայ-վրացական պետական սահմանի “Բավրա” և “Նինոծմինդա” անցման կետերում սահմանների համալիր կառավարման եվրոպական չափանիշների ներդնումն է, ինչն ուղղված է միջազգային առևտրի և տարանցիկ փոխադրումների խթանմանը, ինչպես նաև մարդկանց միջսահմանային շարժի ակտիվացմանը:

<u>Ծրագրի հատուկ նպատակներն են.</u>

- ԵՄ չափանիշներին համապատասխանող ՍՀԿ համակարգի ներդնում «Բավրա» և «Նինոծմինդա» ՊՍԱԿ-ներում,
- միջսահմանային համագործակցության ամրապնդում՝ ԵՄ ՍՀԿ չափանիշներին համապատասխան,
- պետական սահմանի կառավարման մարմինների աշխատանքների թափանցիկության և հաշվետվողականության մակարդակի բարձրացում:

Սահմանների համալիր կառավարման սկզբունքների կիրառումը կարող է հզոր խթան հանդիսանալ միջսահմանային առևտրի և տարանցիկ փոխադրումների համար՝ պետական սահմանին առևտրի խոչընդոտների կրճատման շնորհիվ: Այս խոչընդոտները սովորաբար հանդես են գալիս տարբեր շահառու խմբերի կողմից սահմանը հատելու համար ծախսվող ժամանակի, տարբեր, այդ թվում՝ ոչ պաշտոնական վճարների քանակի և չափի տեսքով:

Սահմանահատման ժամանակի կրճատման համար անհրաժեշտ է համապատասխան արդի ենթակառուցվածքներ, սահմանահատման պարզեցված ընթացակարգերի կիրառում, ներգերատեսչական, միջգերատեսչական և միջազգային համագործակցության ծավալում պետական սահմանի կառավարման ոլորտի մարմինների միջև (ՍՀԿ համակարգի երեք հիմնասյուները), որոնք պետք է ապահովեն մարդկանց և ապրանքների սահուն անցումը պետական սահմանով: Բացի այդ, պետական սահմանի կառավարման ոլորտի մարմինների աշխատակիցները պետք է անցած լինեն համապատասխան մասնագիտական պատրաստություն և ապահովված լինեն ծառայողական պարտականությունների պատշաճ կատարման համար անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցներով:

Պետական սահմանում առկա կոռուպցիայի մակարդակի նվազեցման համար անհրաժեշտ է հասարակության լայն զանգվածների իրազեկվածությունը սահմանահատման ընթացակարգերի և դրանց հետ կապված վճարների վերաբերյալ, ինչպես նաև պետական սահմանի կառավարման ոլորտի մարմինների կողմից թափանցիկության և հաշվետվողականության բարձր չափանիշների պահպանումը: Նոր ընթացակարգերի ներդրման շնորհիվ կարող են վերացվել կոռումպացված պաշտոնյաների կողմից կաշառակերության հնարավորությունները, իսկ նորագույն տեխնոլոգիաների ներդնումը կարող է ընդհանրապես կանխել նման դեպքերը՝ գործընթացների ավտոմատացման և սահմանային մարմինների պաշտոնատար անձանց աշխատանքի խիստ վերահսկման միջոցով:

Պետական սահմանի անցման կետերում անվտանգության ամրապնդման համար պահանջվում է նաև առևտրի և տարանցիկ փոխադրումների խոչընդոտների վերացում, արդի

ենթակառուցվածքի և տեխնիկական միջոցների տրամադրում, հստակ հիմքերի վրա դրված ներգերատեսչական, միջգերատեսչական և միջազգային համագործակցություն և տեղեկատվության փոխանակում սահմանային գերատեսչությունների միջև, լուրջ մասնագիտական պատրաստվածություն և բացարձակ անհանդուրժողականություն կոռուպցիայի նկատմամբ:

Առաջարկվող ծրագիրը կհամապատասխանի վերը թվարկված բոլոր պահանջներին՝ նպատակ ունենալով ապահովել իր վերջնական նպատակը, որը կայանում է միջազգային առևտրի և տարանցիկ փոխադրումների խթանման և միաժամանակ՝ սահմանային անվտանգության ապահովման մեջ, ինչի շնորհիվ կապահովվի նաև «Բավրա» և «Նինոծմինդա» ՊՍԱԿ-ներում սահմանների համալիր կառավարման եվրոպական չափանիշների ներդնումը: Ծրագիրն իր այս նպատակներին կհասնի կիրառելով երկկողմանի և ազգային մոտեցումներ: Երկկողմանի բաղադրիչները կառընչվեն Հայաստան-Վրաստանին: Հետևաբար, սահմանների կառավարման համար պատասխանատու համապատասխան գերատեսչություններին օժանդակություն կտրամադրվի Եվրոպայում և աշխարհում սահմանների կառավարման լավագույն փորձի վերաբերյալ դասընթացների և աշխատաժողովների միջոցով: ԵՄ անդամ երկրների և համապատասխան միջազգային գերատեսչությունների փորձի կիսումը առանցքային դերակտարություն կունենան այդ աշխատանքներն արդյունավետ դարձնելու համար:

Ծրագրի միջոցառումները կիրականացվեն չորս մոդուլների միջոցով: Այդպիսի թեմատիկ մոտեցումը թույլ կտա Ծրագրի թիմին մատուցել իր փորձառությունը և գիտելիքները ներդաշնակ, աստիճանաբար և կոհերենտ կերպով ու միաժամանակ օպտիմալ կերպով անդրադառնալով հարցերի այնպիսի շրջանակին որոնք բացատրում են թե ինչ է իրենից ներկայացնում սահմանների համալիր կառավարումը:

Ծրագիրը նախագծված է այնպես, որպեսզի ցանկացած տեսանկյունից դիտվող հարց ստանա իր սպառիչ լուծումը, այսինքն նաև հեռանկարում, քանի որ մոդուլները լավ շաղկապված են:

Միջոցառումների իրականացման համար, հատուկ ուշադրություն պետք է դարձվի ինտերակտիվ մեթոդների և կոնկրետ գործնական առդյունքների նույնականացման վրա, որոնք հնարավորինս կիրառելի լինեն տեղի իրականությունում: Սա շահառուներին հնարավորություն կտա նրա լավագույն կերպով կապելու ձեռքբերված արդյունքների հետ և նրանք իրենց կզգան սահմանների համալիր կառավարման ընթացակարգերի կիրառող սեփականատերեր, որը երաշխիք կհանդիսանա Ծրագրի թողած ազդեցությունների կայուն պահպանման համար:

Ծրագրի չորս մոդուլներն են՝

- **Մոդուլ 1: ՍՀԿ քաղաքականություն ու փորձը.**
- **Մոդուլ 2: Բավրա-Նինոցմինդա պետական սահմանի անցման կետում ՍՀԿ ներդրման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը.**
- **Մոդուլ 3: Կարողությունների զարգացումը և որակի ապահովումը**
- **Մոդուլ 4: Սահմանային գերատեսչությունների հաշվետվողականություն, թափանցիկությունը և ազնվություն**

Ակնկալվում է, որ ծրագրի ավարտին ապահովված կլինեն հետևյալ արդյունքները.

- ՀՀ և Վրաստանի շահառու մարմիններում ՍՀԿ օրենսդրական և իրավական դաշտը ավելի կատարելագործված կլինի: Պետության և դոնոր կազմակերպությունների ջանքերը համակարգված կլինեն, իսկ «Բավրա», «Նինոծմինդա» և հնարավոր է, որ այլ ՊՍԱԿ-ներում սահմանահատման և մաքսային հսկողության ընթացակարգերը կատարելագործված և համաձայնեցված կլինեն:
- «Բավրա» և «Նինոծմինդա» ՊՍԱԿ-ների համար ներգերատեսչական և միջգերատեսչական ստանդարտ գործառնական ընթացակարգերի (ՍԳԸ) մշակված կլինեն, ինժեներական ենթակառուցվածքները ներդրված, տեխնիկական միջոցներն ու ՏՏ համակարգերը տրամադրված, ինչը կնպաստի ԵՄ ՍՀԿ սկզբունքների ներդրմանը:

- «Բավրա» և «Նինոծմինդա» ՊՍԱԿ-ներում ՀՀ և Վրաստանի սահմանային գերատեսչությունների կարողությունները զարգացած կլինեն մի շարք ոլորտներում, այդ թվում՝ փաստաթղթերի ստուգման, ռիսկերի գնահատման և պրոֆիլավորման, զննման մեթոդների, մտավոր սեփականության իրավունքի և կեղծ ապրանքանիշերով արտադրանքի հատկորոշման, փախստականների և ապաստան հայցողների իրավունքների, անձնակազմի կառավարման և մշակված ՍԳԸ-ների արդյունավետ կիրառման ոլորտներում հատուկ մասնագիտական պատրաստության ապահովման միջոցով:
- Սահմանային գերատեսչությունների աշխատանքի վերաբերյալ հանրության իրազեկվածության և դրանց նկատմամբ հասարակության վստահության մակարդակը բարձրացած կլինի, իսկ սահմանի կառավարման ոլորտի պատասխանատու մարմինները, հանրային ծառայության ոգուն և մշակույթին հարիր կերպով կապահովեն թափանցիկության, հաշվետվողականության և պրոֆեսիոնալ ազնվության բարձրագույն չափանիշները:

<u>Կառավարումն ու կազմակերպչական կառուցվածքը</u>

ՄԱԶԾ-ի վրաստանյան գրասենյակը հանդես կգա որպես ԵՄ-ի հետ պայմանաիր ստորագրող կողմ: Այդ պայմանագրի հավելված 1-ը հենց սույն ծրագրի նկարագիրն է և ՄԱԶԾ Վրաստանի գրասենյակն էլ կստանձնի Ծրագրի որակի ապահովման և վարչարարության պատասխանատվությունը, ներառյալ ծրագրային և ֆինանսական հաշվետվությունների կազմումն ու ներկայացումը:

Իր բարդ նկարագրի, տարածաշրջանային բնույթի և բազմաթիվ շահառուների առկայության պատճառով Ծրագիրը ուղղակիորեն կիրականացվի ՄԱԶԾ-ի կողմից, իսկ ՄԱԶԾ Վրաստանը հանդես կգա որպես ծրագրի հիմնական իրականացնող գործընկեր: ՀՀ կառավարությունը, հանձինս ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտեի ակտիվ մասնակցություն կունենա Ծրագրի պլանավորման և իրականացման աշխատանքներին:

Ծրագրի Ղեկավարման Հանձնաժողովը (ԾՂՀ) բաղկացած կլինի այն նույն պետական գերատեսչությունների ներկայացուցիչներից, որոնք հանդիսանում են ԲԲԳԱ Ծրագրի ղեկավարող հանձնաժողովի անդամները, ինչպես նաև ՄԱՋԾ-ից, Հայաստանում Եվրամիության Պատվիրակության, Միգրացիոն Քաղաքականությունների Մշակման Միջազգային Կենտրոնի (ՄՔՄՄԿ), Լատվիայի և ԵՄ անդամ երկրների հրավիրված դիտորդներից: Ի լրումն ԲԲԳԱ Ծրագրով նախատեսված հանդիպումներից ԾՂՀ-ն կհանդիպի տարեկան առնվազն երկու անգամ:

Ծրագրի կազմակերպչական կառուցվածքը

Ծրագրի Ղեկավարման Հանձնաժողով, նաև ԲԲԳԱ-ի համար		
Գլխավոր շահառու ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ	Իրականացնող ՄԱՋԾ	Ավագ մատակարար ԵՄ, ՄՔՄՄԿ, ԵՄ անդամ երկրներ (Լատվիա, Ֆրանսիա)

Ծրագրի իրականացման թիմը Հայաստանում

1. Ծրագրի համակարգող /նաև կհամակարգի ԲԲԳԱ-ն/
2. Ֆինանսական/վարչական հարցերով օգնական,
3. Անտրի խթանման և մաքսային հարցերով փորձագետ
4. Ճանապարհային ենթակառուցվածքների և հաղորդակցությունների հարցերով փորձագետ
5. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հարցերով փորձագետ
6. Վարորդ-գործավարը:

Կստեղծվեն ծրագրի իրականացման երկու թիմեր, մեկը Հայաստանում, մյուսը՝ Վրաստանում: Հայաստանում Ծրագրի կազմում ընդգրկված կլինեն Ծրագրի համակարգողը, որը նաև կհամակարգի ԲԲԳԱ Ծրագիրը, ֆինանսական/վարչական հարցերով օգնականը, առևտրի խթանման և մաքսային հարցերով փորձագետը, ճանապարհային ենթակառուցվածքների և հաղորդակցությունների հարցերով փորձագետը, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հարցերով փորձագետը և վարորդ-գործավարը: Երկու թիմերին կօժանդակի կես դրույքով ներգրավված տեխնիկական հարցերով գլխավոր խորհրդատու, որը պետք է ունենա սահմանների համալիր կառավարման ոլորտում բազմաթիվ կառույցների մասնակցությամբ՝ միջսահմանային համագործակցության աշխատանքային փորձ:

Խորհրդատուի ամենօրյա պարտականությունների շրջանակում է Ծրագրի գործընկեր կողմերի հետ հաղորդակցության ապահովումը՝ կապված ծրագրային գործողությունների իրականացման, ինչպես նաև ծրագրային համախմբված հաշվետվութեունների կազմման և ներկայացման հետ:

Ծրագրերի համակարգողները կղեկավարեն Ծրագրի համապատասխան թիմը և ուղղակի կերպով հաշվետու կլինեն իրենց երկրի ՄԱԶԾ համապատասխան գրասենյակի կողմից նշանակված աշխատակիցներին:

ՄՔՄՄԿ-ն կլինի այս Ծրագրի իրականացնող գործընկերը և պատասխանատվություն կկրի ելքային արդյուքների ապահովման և միջոցների օգտագործման համար: Բացի այդ, ԵՄ անդամ երկրներ` Լատվիան և Ֆրանսիան ներգրավված կլինեն որոշակի միջոցառումների իրականացման մեջ, այդ թվում տեխնիկական փորձառության տրամադրումը:

Արդյունքների և ֆինանսական միջոցների աղյուսակը

Տարեկան աշխատանքային պլանը՝ 2012 թվական

ՄԱԶԾ Զարգացման Օժանդակության Շրջանակային Ծրագրի (ՀԾ) նպատակային ցուցանիշ 2. *Պետության հաշվետվողականությունը բարելավելու, կառուցակարգերի և կարողությունների զարգացումը խթանելու և հանրության մասնակցությունն ընդլայնելու միջոցով կբարելավվի ժողովրդավարական կառավարումը:*

ՄԱԶԾ համագործակցության ծրագրերի և ռեսուրսների շրջանակներում սահմանված ելքային ցուցիչներ, այդ թվում հիմնագիծը և թիրախները. Ծանուցում*

Ցուցիչ: Բավրա պետական սահմանի անցակետի ենթակառուցվածքները զարգացած կլինեն, սահմանահատման և մաքսային հսկողության ընթացակարգերը հստակեցված

Հիմնագիծ: Բավրա պետական սահմանի անցակետի ենթակառուցվածքները թերզարգացած են, սահմանահատման և մաքսային հսկողության ընթացակարգերը դեռևս չեն համապատասխանում միջազգային չափանիշներին և ժամանակատար են:

Թիրախ: Մինչև 2014 թվականը արդիականացնել Բավրա պետական սահմանի անցակետի ենթակառուցվածքները, կատարելագործել սահմանահատման և մաքսային հսկողության ընթացակարգերը:

Համագործակցության ռազմավարությունը: *Ծրագիրը սերտ համագործակցության միջոցով կիրականացվի ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ-ի, ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ-ի, , ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարության, ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանության, ՀՀ ԱԳՆ-ի, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության, ՀՀ ԱԱԽ աշխատակազմի, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության, ՀՀ առողջապահության նախարարության, ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության, ՀՀ ֆինանսների նախարարության, ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության և սահմանների կառավարման խնդիրների հետ առնչվող այլ գերատեսչությունների հետ: ՄՔՄՄԿ-ն և ԵՄ անդամ երկրների համապատասխան գերատեսչությունները պետական մարմիններին կտրամադրեն իրենց տեխնիկական օժանդակությունը:*

Ծրագրի անվանումը և համարը # 00068950: "*Վրաստանի և Հայաստանի Հանրապետության սահմանին գտնվող "Բավրա" և "Նինոծմինդա" պետական սահմանի անցման կետերի սահմանների կառավարման կարողությունների զարգացման Ծրագիր*":

ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ *և հիմնագիծ, առնչվող ցուցիչներ և թիրախներ*	**ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ** *Միջոցառումների արդյունքներ և առնչվող գործողություններ*	**ԺԱՄԿԵՏՆԵՐ**				**ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԿՈՂՄ**	**ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ԲՅՈՒՋԵ**		
		Ե1	Ե2	Ե3	Ե4		Ֆինանսավորման աղբյուր	Նկարագրություն	Գումար
"Բավրա" և "Նինոծմինդա" ՊՍԱԿ-ներում սահմանի կառավարման կարողությունների զարգացում									

Արդյունք 1. Պետական մարմինների կարողություններն ուղղված սահմանների և միգրացիոն հոսքերի կառավարմանը, ինչպես նաև թրաֆիքինգի դեմ պայքարին, հզորացված կլինեն, և մարդկանց իրավունքներն առավել արդյունավետ պաշտպանված կլինեն: *Հիմնագիծ.* *ՀՀ հյուսիսում գտնվող պետական սահմանի անցման կետի ենթակառուցվածքները թերզարգացած են:* *Սահմանի կառավարման ոլորտի մարմինների միջև միջգերատեսչական և միջսահմանային համագործակցության մակարդակը ցածր է:* *Սահմանահատման գործառնական ընթացակարգերը համահունչ չեն ՍՀԿ չափանիշներին: Սահմանահատման ընդհանուր միջավայրը բավականաչափ նպաստավոր չէ գործարար գործունեության զարգացման համար* *Ցուցիչներ.* *“Բավրա” ՊՍԱԿ-ի արդիականացում՝ ներառյալ*	***Միջոցառում 1*** ***Արդյունք. ՀՀ և Վրաստանի շահառու պետական մարմինների կողմից ՍՀԿ ոլորտում օրենսդրական դաշտի հետագա կատարելագործում, պետության և դոնոր-կազմակերպությունների ջանքերի համակարգում, “Բավրա” և “Նինոծմինդա”, ինչպես նաև այլ ՊՍԱԿ-ներում սահմանահատման պարզեցված ընթացակարգերի երկկողմ համաձայնեցում:*** *Գործողություն 1.1 Նախնական փուլ. պլանավորում և համակարգում* *Գործողություն 1.2Միջգերատեսչական համագործակցության*					ՄԱԶԾ	EC 30079[1]	72700 – Հյուրընկալության ծախսեր (EU334)[2] 73100 – Գրասենյակային տարածքի վարձակալնությունն և սպասարկում (EU334) 73400 – Սարքավորումների վարձակալություն և սպասարկում (EU334) 74200 –Տեսաձայնային և տպագիր նյութերի պատրաստում (EU334) 75100 – Ծրագրի իրականացման և կառավարման ծախսեր (EU900) ***Միջոցառում 1՝ ընդամենը.***	**$0.00**

[1] Ֆինանսավորման աղբյուրի (ֆոնդի) ծածկագիրը

[2] Բյուջեի հոդվածները

սպացիոնար սարքավորումների տրամադրումը, գազամատակարարման, էլեկտրամատակարարման և օպտիկամալուխային ցանցերի տեղադրումը: *ՊՍԱԿ-ի ապահովում շարժական սարքավորումներով և SS համակարգերով;* *Նոր ընթացակարգերի կիրառման և տրամադրված նոր սարքավորումների/SS համակարգերի շահագործման ոլորտում պետական սահմանի կառավարման ոլորտի մարմինների կարողությունների զարգացում:* *Ուղևորների և ապրանքների սահմանահատման ժամանակը կկարճատվի առնվազն 50%-ով:*	*զարգացում* *Գործողություն 1.3 ՍՀԿ հարցերի շուրջ համակարգման հանդիպումների կազմակերպում և անցկացում համապատասխան պետական մարմինների և դոնոր-կազմակերպությունների մասնակցությամբ* *Գործողություն 1.4 Խորհրդատվական-փորձագիտական առաքելություններ՝ ՍՀԿ ոլորտում միջսահմանային համագործակցության զարգացմանն ուղղված իրավական դաշտի ձևավորման նպատակով* *Գործողություն 1.5 Ազգային և երկկողմ աշխատաժողովներ միջսահմանային համագործակցության ընթացակարգերի թեմայով* *Գործողություն 1.6 Ամփոփիչ գնահատում և փակման համաժողով*									

	Միջոցառում 2: ***Արդյունք. “Բավրա” և ”Նինոծմինդա” ՊՍԱԿ-ների համար ներգերատեսչական և միջգերատեսչական ստանդարտ գործառնական ընթացակարգերի (ՍԳԸ) մշակում, սարքավորումների տրամադրում և ենթակառուցվածքների սփեղծում, ինչը կնպաստի ԵՄ ՍՀԿ սկզբունքների ներդրմանը*** *Գործողություն 2.1 Պետական սահմանի “Բավրա” և “Նինոծմինդա” անցման կետերում ներգերատեսչական և միջգերատեսչական համագործակցության համար ՍԳԸ/ՏՊ-ների մշակում* *Գործողություն 2.2 Սարքավորումների տրամադրման ու ենթակառուցվածքների ձևավորման գործընթացը կհամաձայնեցվի ՀՀ համապատասխան մարմինների և*					ՄԱԶԾ	EC 30079	72100 – Պայմանագրային ծառայություններ (EU333) 72800 – SS սարքավորումների մատակարարում (EU333) 75100 – Ծրագրի իրականացման և կառավարման ծախսեր (EU900) ***Միջոցառում 2՝ ընդամենը.***	**25,300.00** դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ **1,771.00** դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ **27,071.00** դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ

	Եվրոպական Հանձնաժողովի միջև *Գործողություն 2.3 Աշխատանքների իրականացման/սարքավորումների մատակարարման համար մրցույթի հայտարարում* *Գործողություն 2.4 Աշխատանքների, սարքավորումների և ՏՏ համակարգերի տեղադրման մոնիտորինգ/վերահսկում, հանձնման արարողություններ*								

	Միջոցառում 3: ***Արդյունք. “Բավրա” և ”Նինոծմինդա” ՊՍԱԿ-ներում գործող ՀՀ և Վրաստանի սահմանային գերատեսչությունների կարողությունների հզորացում փաստաթղթերի անվտանգության, ռիսկի գնահատման և պրոֆիլավորման, զննման մեթոդների, անձնակազմի կառավարման և նոր ՍԳԸ-ների արդյունավետ կիրառման և մի շարք այլ ոլորտներում հատուկ մասնագիտական դասընթացների կազմակերպման միջոցով*** *Գործողություն 3.1 ՍԳԸ-ների կիրառման շուրջ ուսումնական ծրագրի մշակում և անցկացում* *Գործողություն 3.2 Ազգային և երկկողմ աշխատաժողովներ*					ՄԱԶԾ	EC 30079	72700 – Հյուրընկալության ծախսեր (EU334) 73100 – Գրասենյակային տարածքի վարձակալնությունն և սպասարկում (EU334) 73400 – Սարքավորումների վարձակալություն և սպասարկում (EU334) 74200 –Տեսաձայնային և տպագիր նյութերի պատրաստում (EU334) 75100 – Ծրագրի իրականացման և կառավարման ծախսեր (EU900) ***Միջոցառում 3՝ ընդամենը.***	**$0.00**

	մասնագիտական հմտությունների զարգացման շուրջ *Գործողություն 3.3 Վերահսկման/որակի ապահովման առաջելություններ*								

	<u>Միջոցառում 4:</u> ***Արդյունք. պետական սահմանի կառավարման ոլորտի մարմինների աշխատանքի վերաբերյալ հասարակայնության իրազեկվածության և այդ մարմինների նկատմամբ հասարակայնության վստահության աստիճանի բարձրացում, այդ մարմիններում հանրային ծառայության ոգու և մշակույթի արմատավորում՝ պատասխանատվության, հաշվետվողականության և ազնվության բարձրագույն չափանիշների հիման վրա*** *Գործողություն 4.1 “Սահմանը հատողների ցանցի” ստեղծում՝*					UNDP	EC 30079	72100 – Պայմանագրային ծառայություններ (EU333) 72800 – SS սարքավորումների մատակարարում (EU333) 75100 – Ծրագրի իրականացման և կառավարման ծախսեր (EU900) ***Միջոցառում 4՝ ընդամենը.***	**$0.00**

	քաղաքացիական հասարակայնության և մասնավոր հատվածի մասնակցությամբ *Գործողություն 4.2 ՍՀԿ և սահմանի հատման ընթացակարգերի վերաբերյալ տեսաձայնային և տպագիր տեղակատվական նյութերի պատրաստում և տարածում* *Գործողություն 4.3 Թափանցիկության և ազնվության առումով պետական սահմանի կառավարման մարմինների գործունեության առնչվող ռիսկերի/բացերի վերլուծություն և առաջարկությունների ներկայացում* *Գործողություն 4.4 Վրաստանի անցումային շրջանի փորձի արձանագրում և համապատասխան ուսումնական նյութերի մշակում*								

	<u>**Միջոցառում 5**</u> **Ծրագրի իրականացում, վերահսկում և գնահատում** *Գործողություն 5.1 Ծրագրի աշխատակազմի ձևավորում:* *Վերահսկման և գնահատման աշխատակարգի մշակում: Օժանդակություն ֆինանսական, կադրային և գնումների կառավարման մասով:* - Իրականացնել ծրագրի միջոցառումների արդյունավետ համակարգում, կառավարում և վերահսկում: - Ապահովել ծրագրի նպատակների լիարժեք իրագործում: - Կազմել և ՄԱԶԾ և դոնոր կազմակերպությանը ներկայացնել անհրաժեշտ բոլոր հաշվետվությունները և ծրագրի կառավարման հետ կապված այլ փաստաթղթերը, այդ թվում՝				X	ՄԱԶԾ	EC 30079	71300 – Տեղական փորձագետներ (EU121) 71400 – Պայմանագրային ծառայություններ. անհատական (EU122) 72500 – Գրասենյակային պիտույքներ (EU223) 73100 – Գրասենյակային տարածքի վարձակալնությունն և սպասարկում (EU334) 73400 – Սարքավորումների վարձակալություն և սպասարկում (EU334) 74200 –Տեսաձայնային և տպագիր նյութերի պատրաստում (EU334) 74500 – Այլ ծախսեր (EU336) 75100 – Ծրագրի իրականացման և կառավարման ծախսեր (EU900) ***Միջոցառում 5՝ ընդամենը.***	15,943.82 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 14,428.78 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 971.53 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 4,857.51 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 4,468.91 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 1,526.64 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ

	ռիսկերի/առաջացած խնդիրների արձանագրումները և արդյունքների ապահովման աղյուսակները: - Պարբերաբար իրականացնել վերահսկողական այցեր և ՄԱԶԾ-ին տեղեկացնել կատարված դիտարկումների մասին:								559.59 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 2,992.97 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ **45,749.75** դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ
	Ընդամենը								**72,820.75** դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ

Տարեկան աշխատանքային պլան 2013թ.

ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ *և հիմնագիծ, առնչվող ցուցիչներ և թիրախներ*	**ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ** *Միջոցառումների արդյունքներ և ապռնչվող գործողություններ*	**ԺԱՄԿԵՏՆԵՐ**				**ՊԱՏԱՍ ԽԱՆԱ ՏՈՒ ԿՈՂՄ**	**ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ԲՅՈՒՋԵ**		
		Ե1	Ե2	Ե3	Ե4		Ֆինանսավորում աղբյուր	Նկարագրություն	Գումար

“Բավրա” և “Նինոծմինդա” ՊՍԱԿ-ներում սահմանի կառավարման կարողությունների զարգացում									
Արդյունք 1. Պետական մարմինների կարողություններն ուղղված սահմանների և միգրացիոն հոսքերի կառավարմանը, ինչպես նաև թրաֆիքինգի դեմ պայքարին, հզորացված կլինեն, և մարդկանց իրավունքներն առավել արդյունավետ պաշտպանված կլինեն: *Հիմնագիծ.* *ՀՀ հյուսիսում գտնվող պետական սահմանի անցման կետի ենթակառուցվածքները թերզարգացած են:* *Սահմանի կառավարման ոլորտի մարմինների միջև միջգերատեսչական և միջսահմանային համագործակցության մակարդակը ցածր է:* *Սահմանահատման գործառնական ընթացակարգերը համահունչ չեն ՍՀԿ չափանիշներին: Սահմանահատման ընդհանուր միջավայրը բավականաչափ նպաստավոր չէ գործարար գործունեության զարգացման համար* *Ցուցիչներ.* *“Բավրա” ՊՍԱԿ-ի արդիականացում՝ ներառյալ ստացիոնար սարքավորումների տրամադրումը, գազամատակարարման, էլեկտրամատակարարման և օպտիկամալուխային ցանցերի տեղադրումը:* *ՊՍԱԿ-ի ապահովում շարժական սարքավորումներով և*	***<u>Միջոցառում 1</u>*** ***Արդյունք. ՀՀ և Վրաստանի շահառու պետական մարմինների կողմից ՍՀԿ ոլորտում օրենսդրական դաշտի հետագա կատարելագործում, պետության և դոնոր-կազմակերպությունների ջանքերի համակարգում, “Բավրա” և “Նինոծմինդա”, ինչպես նաև այլ ՊՍԱԿ-ներում սահմանահատման պարզեցված ընթացակարգերի երկկողմ համաձայնեցում:*** *Գործողություն 1.1 Նախնական փուլ. պլանավորում և համակարգում* *Գործողություն 1.2Միջգերատեսչական համագործակցության զարգացում* *Գործողություն 1.3 ՍՀԿ հարցերի շուրջ համակարգման*	X	X	X	X	ՄԱԶԾ	EC 30079	72700 – Հյուրընկալության ծախսեր (EU334) 73100 – Գրասենյակային տարածքի վարձակալնությունն և սպասարկում (EU334) 73400 – Սարքավորումների վարձակալություն և սպասարկում (EU334) 74200 –Տեսաձայնային և տպագիր նյութերի պատրաստում (EU334) 75100 – Ծրագրի իրականացման և կառավարման ծախսեր (EU900) ***Միջոցառում 1՝ ընդամենը.***	4,507.76 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 3,155.00 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 2,500.00 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 4,000.00 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 991.39 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ

ՏՏ համակարգերով; *Նոր ընթացակարգերի կիրառման և տրամադրված նոր սարքավորումների/ՏՏ համակարգերի շահագործման ոլորտում պետական սահմանի կառավարման ոլորտի մարմինների կարողությունների զարգացում:* *Ուղևորների և ապրանքների սահմանահատման ժամանակը կկարճատվի առնվազն 50%-ով:*	*հանդիպումների կազմակերպում և անցկացում համապատասխան պետական մարմինների և դոնոր-կազմակերպությունների մասնակցությամբ* *Գործողություն 1.4 Խորհրդատվական-փորձագիտական առաքելություններ՝ ՍՀԿ ոլորտում միջսահմանային համագործակցության զարգացմանն ուղղված իրավական դաշտի ձևավորման նպատակով* *Գործողություն 1.5 Ազգային և երկկողմ աշխատաժողովներ միջսահմանային համագործակցության ընթացակարգերի թեմայով* *Գործողություն 1.6 Ամփոփիչ գնահատում և փակման համաժողով*								**15,154.15** դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ

	<u>**Միջոցառում 2:**</u> ***Արդյունք. "Բավրա" և "Նինոծմինդա" ՊՍԱԿ-ների համար ներգերատեսչական և միջգերատեսչական ստանդարտ գործառնական ընթացակարգերի (ՍԳԸ) մշակում, սարքավորումների տրամադրում և ենթակառուցվածքների ստեղծում, ինչը կնպաստի ԵՄ ՍՀԿ սկզբունքների ներդրմանը*** *Գործողություն 2.1 Պետական սահմանի "Բավրա" և "Նինոծմինդա" անցման կետերում ներգերատեսչական և միջգերատեսչական համագործակցության համար ՍԳԸ/ՏՊ-ների մշակում* *Գործողություն 2.2 Սարքավորումների տրամադրման ու ենթակառուցվածքների ճնավորման գործընթացը կհամաձայնեցվի ՀՀ*	X	X	X	X	ՄԱԶԾ	EC 30079	72100 – Պայմանագրային ծառայություններ (EU333) 72800 – ՏՏ սարքավորումների մատակարարում (EU333) 75100 – Ծրագրի իրականացման և կառավարման ծախսեր (EU900) ***Միջոցառում 2՝ ընդամենը.***	884,705.73 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 624,556.93 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 105,648.39 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ **1,614,911.05** դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ

	համապատասխան մարմինների և Եվրոպական Հանձնաժողովի միջև *Գործողություն 2.3 Աշխատանքների իրականացման/սարքավորումների մատակարարման համար մրցույթի հայտարարում* *Գործողություն 2.4 Աշխատանքների, սարքավորումների և ՏՏ համակարգերի տեղադրման մոնիտորինգ/վերահսկում, հանձնման արարողություններ*								
	<u>**Միջոցառում 3:**</u> ***Արդյունք. “Բավրա” և ”Նինոծմինդա” ՊՍԱԿ-ներում գործող ՀՀ և Վրաստանի սահմանային գերատեսչություններ ի կարողությունների հզորացում փաստաթղթերի***	X	X	X	X	ՄԱԶԾ	EC 30079	72700 – Հյուրընկալության ծախսեր (EU334) 73100 – Գրասենյակային տարածքի վարձակալնությունն և սպասարկում (EU334) 73400 – Սարքավորումների վարձակալություն և սպասարկում (EU334) 74200 –Տեսաձայնային և տպագիր նյութերի պատրաստում (EU334) 75100 – Ծրագրի	5,727.34 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 6,544.70 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ

	անվտանգության, ռիսկի գնահատման և պրոֆիլավորման, զննման մեթոդների, անձնակազմի կառավարման և նոր ՍԳԸ-ների արդյունավետ կիրառման և մի շարք այլ ոլորտներում հատուկ մասնագիտական դասընթացների կազմակերպման միջոցով *Գործողություն 3.1 ՍԳԸ-ների կիրառման շուրջ ուսումնական ծրագրի մշակում և անցկացում* *Գործողություն 3.2 Ազգային և երկկողմ աշխատաժողովներ մասնագիտական հմտությունների զարգացման շուրջ* *Գործողություն 3.3 Վերահսկման/որակի ապահովման առաքելություններ*							իրականացման և կառավարման ծախսեր (EU900) ***Միջոցառում 3՝ ընդամենը.***	3,955.66 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 5,000.00 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 1,485.94 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ **22,713.64** դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ

	<u>**Միջոցառում 4:**</u> ***Արդյունք. պետական սահմանի կառավարման ոլորտի մարմինների աշխատանքի վերաբերյալ հասարակայնության իրազեկվածության և այդ մարմինների նկատմամբ հասարակայնության վստահության աստիճանի բարձրացում, այդ մարմիններում հանրային ծառայության ոգու և մշակույթի արմատավորում՝ պատասխանատվության, հաշվետվողականության և ազնվության բարձրագույն չափանիշների հիման վրա*** *Գործողություն 4.1 “Սահմանը հատողների ցանցի” ստեղծում՝ քաղաքացիական հասարակայնության և մասնավոր հատվածի*	X	X	X	X	ՄԱԶԾ	EC 30079	72100 – Պայմանագրային ծառայություններ – կազմ. (EU335) 74200 –Տեսաձայնային և տպագիր նյութերի պատրաստում (EU334) 75100 – Ծրագրի իրականացման և կառավարման ծախսեր (EU900) ***Միջոցառում 3՝ ընդամենը.***	25,906.74 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 25,906.74 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 3,626.94 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ **55,440.42** դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ

	մասնակցությամբ *Գործողություն 4.2 ՍՀԿ և սահմանի հատման ընթացակարգերի վերաբերյալ տեսաձայնային և տպագիր տեղակատվական նյութերի պատրաստում և տարածում* *Գործողություն 4.3 Թափանցիկության և ազնվության առումով պետական սահմանի կառավարման մարմինների գործունեությանն առնչվող ռիսկերի/բացերի վերլուծություն և առաջարկությունների ներկայացում* *Գործողություն 4.4 Վրաստանի անցումային շրջանի փորձի արձանագրում և համապատասխան ուսումնական նյութերի մշակում*								

	<u>Միջոցառում 5</u> **Ծրագրի իրականացում, վերահսկում և գնահատում** *Գործողություն 5.1 Ծրագրի աշխապակազմի ձևավորում: Վերահսկման և գնահապման աշխապակարգի մշակում: Օժանդակություն ֆինանսական, կադրային և գնումների կառավարման մասով:* - Իրականացնել ծրագրի միջոցառումների արդյունավետ համակարգում, կառավարում և վերահսկում: - Ապահովել ծրագրի նպատակների լիարժեք իրագործում: - Կազմել և ՄԱԶԾ և դոնոր կազմակերպությանը ներկայացնել անհրաժեշտ բոլոր հաշվետվությունները և ծրագրի կառավարման հետ կապված այլ փաստաթղթերը, այդ թվում՝	X	X	X	X	ՄԱԶԾ	EC 30079	71200 – Միջազգային փորձագետներ (EU111) 71300 – Տեղական փորձագետներ (EU121) 71400 – Պայմանագրային ծառայություններ. անհատական (EU122) 71600 – Ուղևորությունների ծախսեր (EU131) 72100 – Պայմանագրային ծառայություններ – կազմ. (EU335) 72500 – Գրասենյակային պիտույքներ (EU223) 73100 – Գրասենյակային տարածքի վարձակալնությունն և սպասարկում (EU222) 73400 – Այլ սարքավորումների վարձակալություն և սպասարկում (EU221) 74500 – Այլ ծախսեր (EU336) 75100 – Ծրագրի իրականացման և կառավարման ծախսեր (EU900) ***Միջոցառում 5՝ ընդամենը.***	38,860.10 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 47,831.51 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 43,286.27 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 28,911.91 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 171,761.66 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 2,914.51 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ

	ռիսկերի/առաջացած խնդիրների արձանագրումները և արդյունքների ապահովման աղյուսակները: - Պարբերաբար իրականացնել վերահսկողական այցեր և ՄԱԶԾ-ին տեղեկացնել կատարված դիտարկումների մասին:									14,572.54 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 13,406.74 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ 1,678.14 25,425.64 դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ **388,649.02** դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ
	Ընդամենը									**2,096,868.28** դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ

Նախատեսվող գործակցություն

Ծրագիրն ամբողջությամբ կհամակարգվի ՄԱԶԾ կողմից իրականացվող ԲԲԳԱ (MBBG) ծրագրի (Հայաստանի Հանրապետության "Բագրատաշեն", "Բավրա" և "Գոգավան" պետական սահմանի անցման կետերի արդիականացման ծրագրի) աշխատանքների հետ: ԲԲԳԱ ծրագիրը ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված մի նախաձեռնություն է, որը մշակվել է ԵՀ ֆինանսավորմամբ գործող ՀԿՍՀԿ ծրագրի շրջանակներում կազմված սահմանի անցման կետերի տեխնոլոգիական սխեմաները նախագծելու արդյունքում: ԲԲԳԱ ծրագրի դոնորներն են Եվրոպական ներդրումային բանկը, Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկը, ԵՄ հարևանության ներդրումային գործիք հիմնադրամը, Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը և ՄԱԶԾ-ն:

Արդիականացման ենթակա բոլոր երեք ՊՍԱԿ-ները, ներառյալ "Բավրան", հանդիսանում են Եվրոպական Միության TRACECA-ի (Եվրոպա-Կովկաս-Ասիա տրանսպորտային միջանցք) միջանցքում տեղակայված ՊՍԱԿ-ներ: Ծրագիրը կանոնավոր կապ կպահպանի և երկխոսություն կպահովի Հայաստանի և Վրաստանի TRACECA-ի ազգային համակարգողների հետ և կերաշխավորի Բրյուսելում ԵՀ TRACECA-ի համակարգողի լիարժեք իրազեկվածությունը գործունեության և առաջընթացի մասին:

ՄԱԶԾ-ն կապահովի նաև լիակատար համակարգում Հայաստանում ԵՄ խորհրդատվական խմբի (ԽԽ) աշխատանքների հետ: ԵՄ ԽԽ-ը ներգրավված է մի շարք համապատասխան և համալրող միջոցառումներում, որոնք սատարում են սույնով ներկայացված ծրագրի առանձնահատուկ և ընդհանուր նպատակները, ներառյալ՝ ԵՄ-ի կողմից առաջարկված Խոր և համապարփակ ազատ առևտրի համաձայնագրի (ԽՀԱԱՀ) ապահովման համար անհրաժեշտ մաքսային բարեփոխումների և առևտրի խթանման աշխատանքները:

Ծրագրի գործընկեր կողմերը կապահովեն համակարգումը Հարավային Կովկասում իրենց կողմից իրականացվող ծրագրերի հետ: ՄՔՄՄԿ-ը իրականացնում է «ԵՄ Արևելյան գործընկերության Սահմանային համալիր կառավարման առաջատար նախաձեռնության վերապատրաստման ծրագիրը» (ԱլԳ ՍՀԿ ԱՆՎ). Վրաստանի և Լատվիայի ներքին գործերի նախարարությունները 2009 թ. ստորագրել են սահմանային ոլորտում համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագիր, իսկ Լատվիայի պետական սահմանապահ ծառայությունը պատրաստել է սահմանային խնդիրների մասով 2012թ. համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագիր ՀՀ սահմանային զորքերի հետ, որի համաձայն կտրամադրվի այլ տեխնիկական օժանդակություն և կապահովվի կարողությունների հզորացում:

Երկրներից յուրաքանչյուրում ՄԱԿ-ի մշտական համակարգողի միջոցով կապահովվի կանոնավոր հաղորդակցություն և համակարգում ՄԱԿ-ի այլ գործակալությունների, մասնավորապես՝ ՄԱԿ-ի Թմրամիջոցների և հանցագործությունների դեմ պայքարի գրասենյակի, ՄԱՓԳՀԳ-ի և ՄՄԿ-ի հետ, ինչպես նաև՝ կանոնավոր կապ և համակարգում ԵՄ-ի հետ տվյալ երկրում գործող ԵՄ պատվիրակությունների միջոցով: Գործողություն 1.2-ով նախատեսված համակարգող ժողովների միջոցով կստեղծվեն բոլոր հնարավոր գործակցությունները այն աշխատանքների հետ, որոնք իրականացվում են այլ մասնակիցների, այդ թվում՝ FRONTEX-ի, Վրաստանում և Հայաստանում "Թվինինգ" ծրագրերում ներգրավված ԵՄ անդամ

պետությունների և ԱՄՆ ֆինանսավորմամբ գործող համապատասխան աջակցության ծրագրերի հետ: Ծրագիրը կհետևի ՀԿՍՀԿ-ի՝ դոնորների համակարգող ժողովների կազմակերպման փորձին, որոնք գումարվում են տարին երկու անգամ:

Ծրագրի մոնիտորինգը և գնահատումը

Ծրագրի նկատմամբ մոնիտորինգի իրականացումը և գնահատումը ՄԱԶԾ-ի և սույն Ծրագրի իրականացնող թիմի պարտականությունն է: Համաձայն ՄԱԶԾ ծրագրային քաղաքականության և ուղեցույցների, ծրագրի մոնիտորինգն իրականացվում է հետևյալ կերպ.

- «Ատլաս» համակարգում գործողության մեջ է դրվում և Ծրագրի համակարգողի կողմից թարմացվում է խնդիրների/հարցերի գրանցամատյանը՝ հնարավոր խնդիրների ընթացքին հետևելուն և լուծմանը, ինչպես նաև փոփոխություն կատարելու հայտերի բավարարմանը նպաստելու համար,
- Ներկայացված ռիսկի նախնական վերլուծության հիման վրա, «Ատլաս» համակարգում գործողության մեջ է դրվում ռիսկի գրանցամատյանը, որը պետք է պարբերաբար թարմացվի ծրագրի իրականացման վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող արտաքին միջավայրի ուսումնասիրության միջոցով,
- Գործողության մեջ է դրվում և պարբերաբար թարմացվում է ծրագրի քաղված դասերի գրանցամատյանը՝ կազմակերպության ներսում շարունակական կրթությունը և հարմարեցումներն ապահովելու նպատակով, ինչպես նաև ծրագրի վերջում քաղված դասերի մասին հաշվետվության կազմմանը նպաստելու համար,
- Մոնիտորինգի և գնահատման աշխատանքների շրջանակը կնախագծվի ծրագրի մեկնարկին և հավանության կարժանանա Ծրագրի Ղեկավարող Հանձնաժողովի կողմից: Մ&Գ շրջանակը իր մեջ կներառի մոնիտորինգի նպատակը, մոնիտորինգի ենթարկվելիք իրադարձությունները, մեթոդաբանությունը, պատասխանատու անձնաց, ռեսուրսների նկատմամբ եղած պահանջները և ռիսկերը: Մոնիտորինգի իրականացման ժամանակացույցը կմտցվի «Ատլաս» համակարգ և շարունակաբար կթարմացվի, որպեսզի հնարավոր լինի հետևել Ծրագրի կառավարման հետ կապված հիմնական միջոցառումներն ու իրադարձությունները:
- «Ատլաս» համակարգում գրանցված վերոնշյալ տեղեկությունների հիման վրա Ծրագրի համակարգողի կողմից Ծրագրի ապահովման (Project Assurance) միջոցով ծրագրի առաջընթացի վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացվում են Ծրագրի Ղեկավարող Հանձնաժողովին (ԾՂՀ)՝ օգտագործելով համառոտ գործնական բնութագրում (Executive Snapshot) առկա հաշվետվության օրինակելի ձևաչափը,
- **Վերանայման տարեկան հաշվետվություն:** Ծրագրի համակարգողը կազմում է Ծրագրի Վերանայման Տարեկան Հաշվետվություն և այն տրամադրում Ծրագրի Ղեկավարող Հանձնաժողովին, ինչպես նաև Ծրագրի Վերջնական Արդյունքների Հարցերով Խորհրդին: Որպես նվազագույն պահանջ՝ վերանայման տարեկան հաշվետվությունը պետք է բաղկացած լինի առաջընթացի վերաբերյալ եռամսյակային հաշվետվության (ԱԵՀ) համար «Ատլաս» համակարգի օրինակելի ձևաչափից, որն ընդգրկում է ամբողջ տարին՝ թարմացված

տեղեկություններ ներկայացնելով ԱԵՀ-ի վերոնշյալ տարրերից յուրաքանչյուրի մասին, ինչպես նաև ստացված արդյունքների ամփոփումն՝ ըստ նախապես սահմանված տարեկան նպատակային ցուցանիշների:

Իրավական նշանակություն ունեցող հարցերը

Սույն փաստաթուղթը, ՀՀ կառավարության և ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի կողմից ստորագրված համագործակցության ծրագրի գործողությունների պլանի (ՀԾԳՊ) հետ միասին կազմում են Ծրագրի փաստաթուղթը, ինչպես այն հիշատակված է 1995 թվականի մարտի 8-ի Օժանդակության հիմնական ստանդարտ համաձայնագրում (ՕՀՍՀ), իսկ ՀԾԳՊ բոլոր դրույթները տարածվում են այս փաստաթղթի վրա:

#	Նկարագրություն	Դասը	Ազդեցությունն ու հավանականությունը	Հակաքայլերը և կառավարման պատասխանը	Պատասխանատուն	Հեղինակը	Պարզման օրը	Վերջին տեղեկանքը	Ներկա վիճակը
1	**Արտաքին ռիսկեր**	Քաղաքական	Հարավային Կովկասում հակասությունների պոտենցիալ աճը՝ մի կողմից Վրաստան-Ռուսաստանի, մյուս կողմից Հայաստան-Ադրբեջանի միջև հնարավոր է որ ազդեն Ծրագրի իրականացման վրա: Հավանականությունը = 2 1-5 սանդղակով	Ծրագիրը պետք է պահեստային պլան ունենա այս հնարավոր սցենարի դեպքում:	Ծրագրի իրականացման թիմ (ԾԻԹ): Ծրագրի Ղեկավարող Հանձնաժողով (ԾՂՀ)	ԾԻԹ	2012 հոկտեմբեր		
2	**Ներքին ռիսկեր**	Քաղաքական	Երկրում առկա քաղաքական վիճակը հաշվի առնելով, պետք է ընդունել ներքին քաղաքական անկայունության ռիսկը, որը հնարավոր է որ էապես ուշացնի Ծրագրի իրականացումը: Ավելին, կառավարության փոխվելու հետ մեկտեղ, հնարավոր է որ առաջնահերթությունները փոխվեն և վտանգեն Ծրագրի իրականացումը2	Ծրագրի ղեկավարությունը պետք է պատրաստ լինի միջոցառումների իրականացման ուշացմանը և նախապատրաստի երկընտրան-քային ժամանակացույց: Ցանկացած նախաձեռնություն պետք է համաձայնեցվի պետական առաջնահերթություններ ի հետ: Բոլոր շահառուները պետք է ներ-գրավված լինեն,	Ծրագրի իրականացման թիմ (ԾԻԹ): Ծրագրի Ղեկավարող Հանձնաժողով (ԾՂՀ)	ԾԻԹ	2012 հոկտեմբեր		

			Հ = 2	ինչպես առաջար-կությունների ձևակերպման, այն-պես էլ իրականացման փուլերում: Դա կապահովի թափանցիկություն և ջանքերի կայունություն, եթե հիմնական վճիռ կայացնողները փոխվեն:					

Հավելված 1: ՌԻՍԿԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ: Ռիսկերի գրանցամատյան